

N:o 204.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen angående anvisande af ytterligare medel till norrländska nyodlingsfonden; gifven Stockholms slott den 16 april 1909.

Under återopande af bilagda utdrag af statsrådsprotokollet öfver jordbruksärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå Riksdagen

att bemyndiga riksgäldskontoret att under år 1910 i mån af behof tillhandahålla statskontoret medel att tillföras den under benämningen norrländska nyodlingsfonden inrättade fond för befrämjande af uppodling af jord i Dalarna och Norrland till så stort belopp, som finnes erforderligt för att tillsammans med till fonden inflytande annuiteter å utlämnade lån och andra fonden tillhörliga medel, tillgodose ett lånebehof af 300,000 kronor.

De till ärendet hörande handlingar skola Riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas; och Kungl. Maj:t förblifver Riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

Oskar Nylander.

Utdrag af protokollet öfver jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:st Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 16 april 1909.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern LINDMAN,
 Statsråden: PETERSSON,
               HEDERSTIERNA,
               HAMMARSKJÖLD,
               SWARTZ,
               grefve HAMILTON,
               grefve EHRENSVÄRD,
               MALM,
               LINDSTRÖM,
               NYLANDER.

*Ang. an-
visande af
medel till norr-
ländska ny-
odlingsfonden.*

Departementschefen, statsrådet Nylander anförde vidare:
 I anledning af Kungl. Maj:ts i ämnet gjorda framställning beslöt
 1906 års Riksdag,
att en särskild fond å 300,000 kronor skulle inrättas för befräm-
 jande af uppodling af jord i Norrland och Dalarna, från hvilken fond,
 i mån af tillgång, lån skulle tilldelas landsting eller hushållningssällskap,
 som förklarar sig villigt att utlämna låneunderstöd till mindre jord-
 brukare för uppodling af till åker lämplig mark;
att inflytande räntor å de från fonden utlämnade lån skulle ingå
 till fonden för att tillsammans med fondens öfriga tillgångar användas
 för det med fonden afsedda ändamål;
att fonden skulle af statskontoret förvaltas;

att bemyndiga riksgäldskontoret att för ändamålet under år 1907 i mån af behof tillhandahålla statskontoret ett belopp af högst 100,000 kronor; samt

att i fråga om erhållande och tillgodonjutande af lån ur fonden skulle gälla vissa i Riksdagens skrifvelse intagna allmänna villkor och bestämmelser i hufvudsak öfverensstämmande med de villkor och bestämmelser, som af Kungl. Maj:t föreslagits.

Den 22 juni 1906 godkände Kungl. Maj:t Riksdagens ifrågasvarande beslut, i hvad det skilde sig från hvad Kungl. Maj:t i ämnet föreslagit, och utfärdade samtidigt kungörelse angående villkoren för lån från berörda fond, benämnd Norrländska nyodlingsfonden. Därvid stadgades, bland annat, att landtbruksstyrelsen skulle äga att efter pröfning af gjorda framställningar bevilja hushållningssällskap eller landsting lån från fonden, med åliggande för styrelsen att om beviljade lån meddela uppgift till statskontoret, att för hushållningssällskap eller landsting beviljad lån från fonden finge åtnjutas räntefrihet första året, under hvilket lånet innehades, men att därefter skulle erläggas tre procents årlig ränta å oguldet kapitalbelopp samt att från fonden beviljad lån skulle återbetalas inom högst tio år med lika kapitalbelopp hvarje år jämte upplupen ränta.

Med bifall till Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning bemyndigade därefter 1907 års Riksdag riksgäldskontoret att under år 1908 tillhandahålla statskontoret i mån af behof, ett belopp af högst 100,000 kronor att tillföras nämnda fond.

Då det emellertid fanns behöfligt, att fondens tillgångar ökades, beslöt 1908 års Riksdag, i anledning af Eders Kungl. Maj:ts proposition, bemyndiga riksgäldskontoret att i mån af behof tillhandahålla statskontoret under år 1908 ett belopp af högst 100,000 kronor utöfver förut bestämda högst 100,000 kronor samt under år 1909 ett belopp af högst 300,000 kronor att tillföras fonden.

Uti underdånig skrifvelse den 23 februari 1909 har nu landtbruksstyrelsen gjort framställning om vidtagande af åtgärder i syfte att tillföra fonden ytterligare medel. Styrelsen har därvid anfört följande.

Från fonden hade landtbruksstyrelsen under år 1907 beviljat tillhoppa 273 lån till ett sammanlagdt belopp af 96,980 kronor, däraf till nyodlingar inom Jämtlands län 9 lån om tillhoppa 4,105 kronor, till nyodlingar inom Västerbottens län 164 lån om tillhoppa 55,950 kronor samt till nyodlingar inom Norrbottens län 100 lån om tillhoppa 36,925 kronor.

Under år 1908 hade beviljats tillhoppa 527 lån till ett samman-

lagdt belopp af 190,675 kronor, däraf för Kopparbergs län 14 lån om tillhopa 3,890 kronor, för Gäfleborgs län 30 lån om tillhopa 9,632 kronor, för Jämtlands län 48 lån om tillhopa 20,668 kronor, för Västerbottens län 347 lån om tillhopa 124,865 kronor och för Norrbottens län 88 lån om tillhopa 31,620 kronor.

Vidare hade landtbruksstyrelsen under år 1909 beviljat till nyodlingar inom Kopparbergs län 22 lån å tillhopa 8,115 kronor, inom Jämtlands län 50 lån å tillhopa 21,562 kronor, inom Västerbottens län 493 lån å tillhopa 189,980 kronor samt inom Norrbottens län 213 lån med belopp, som torde komma att tillhopa uppgå till 92,455 kronor, eller tillsammans 778 lån å tillhopa 312,112 kronor.

Såsom häraf framginge hade det tillfälle, som genom norrländska nyodlingsfonden blifvit beredt för mindre jordbrukare inom Norrland och Dalarna att för uppodling af till åker lämplig mark erhålla lån af statsmedel, omfattats med vida större intresse, än som vid fondens bildande och sedermera med skäl kunnat antagas. Vid sådant förhållande och då den uppoffring, staten måste vidkännas för ifrågavarande låns utlämnande, vore begränsad till den ränteförlust, som tilläfsventyrs kunde uppstå därigenom, att staten måste för ifrågavarande ändamål upplåna medel till högre ränta än den, som blifvit bestämd för lån från fonden eller 3 procent, och den ränteförlust, som uppstode därigenom, att för lån från fonden medgifvits räntefrihet under första året, samt denna uppoffring vore obetydlig i jämförelse med den nytta, som med ifrågavarande lån kunde vinnas, syntes anledning förekomma till fondens ytterligare höjande.

Med afseende å de stora belopp, hvilka begärts och beviljats för utlämnande af lån under år 1909 och då anledning funnes att antaga, att under år 1910 och närmast följande år liknande lånebehof fortfarande komme att uppstå inom de norrländska länen, syntes ytterligare medel böra tillföras fonden, så att under år 1910—1914 måtte kunna utlämnas lån till belopp af högst 300,000 kronor för år räknadt.

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt, har landtbruksstyrelsen hemställt, att Eders Kungl. Maj:t täcktes för åren 1910—1914 bereda medel till ifrågavarande fond till så stort belopp, som funnes erforderligt för att tillsammans med till fonden inflytande annuiteter å utlämnade lån och andra fonden tillhöriga medel tillgodose ett årligt lånebehof af 300,000 kronor.

Statskontoret har uti infordradt underdånigt utlåtande den 20 mars 1909 förklarar sig icke hafva något att erinra mot bifall till landtbruksstyrelsens förevarande framställning.

Härefter hafva fullmäktige i riksgäldskontoret på anmodan den 29 mars 1909 afgifvit yttrande i ärendet och därvid meddelat, att, såvidt förhållandena å låne marknaden nu kunde bedömas, staten för den upplåning, som kunde komma att verkställas under den närmaste tiden, torde få vidkännas en effektiv ränta af omkring fyra procent.

Redan den utsträckning, i hvilken ifrågavarande fond under de gångna åren anlåtats, visar, hur välbehöfzig den hjälp varit, som genom densammans tillskapande beredts den norrländska jordbruksbefolkningen i dess sträfvan att lägga nya områden under kultur. För en hvar, som är något intresserad af de norrländska förhållandena, torde det äfven vara klart huru viktigt det är, att medel i tillräcklig utsträckning alltjämt finnas tillgängliga för utlämnande af nya lån. Såsom landtbruksstyrelsen framhållit, synas, åtminstone ännu så länge, de uppoffringar, staten för ifrågavarande lånerörelse får vidkännas, obetydliga i förhållande till det gagn, som af densamma är att förvänta. Nämnda uppoffringar äro för öfrigt en direkt följd af de villkor och bestämmelser, Riksdagen fastställt för samma rörelse; och då detta ägt rum så nyligen som år 1906, torde någon ändring i förevarande hänseende i hvarje fall ännu icke böra vidtagas. Emellertid anser jag mig icke böra biträda landtbruksstyrelsens hemställan, att medel måtte begäras för så lång tidrymd som fem år, utan anser jag den framställning i ämnet till Riksdagen, som jag tillstyrker måtte göras, böra begränsas till att liksom i regel motsvarande tidigare framställningar afse allenast nästa budgetår.

På grund af hvad jag sålunda anfört och hvad i öfrigt i ärendet förekommit, hemställer jag, att Eders Kungl. Maj:t måtte i nådig proposition föreslå Riksdagen

att bemyndiga riksgäldskontoret att under år 1910 i mån af behof tillhandahålla statskontoret medel att tillföras den under benämningen norrländska nyodlingsfonden inrättade fond för befrämjande af uppodling af jord i Dalarna och Norrland till så stort belopp, som finnes erforderligt för att tillsammans med till fonden inflytande annuiteter å utlämnade lån och andra fonden tillhöriga medel, tillgodose ett lånebehof af 300,000 kronor.

Till denna af statsrådets öfriga ledamöter biträdda hemställan behagade Hans Maj:t Konungen lämna nådigt bifall och förordnade tillika, att proposition i ämnet af den lydelse, bilaga . . . vid detta protokoll utvisar, skulle till Riksdagen afåtas.

Vid protokollet:

Axel Mörner.

*Departements-
chefen.*